

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τήν 29 Μαρτίου 1970
καί ώρ αν 22.30 - 23.00

+++++

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν
ο ΚΥΡΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ
καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ.
Τραγουδά ή ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

No 60

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω αγαπητέ μου Δημήτρη, ότι τήν περασμένη Κυριακή έφήσαμε ξεκρέμαστο ένα παλιό τραγουδάκι, τήν Σερφίνα. Δηλαδή, τό τραγουδι τό ~~είχαμε~~ αναφέραμε, τό τραγούδησε καί ή Κλειώ, μά έλεγεσ ότι θά είχες νά μου πης ώρισμένες λεπτομέρειες για τό τραγουδι αυτό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλά πού μου τίς θύμησες αγαπητέ μου Γιάννη, αλλά πρίν αναφέρω αύτες τίς αισθηματικές λεπτομέρειες, έχομε ώπ υποχρέωσι νά επανέλθωμε στις παλαιές φοβσκες πού ανεβαίνανε στόν ούρανό σαν φωτεινά μετέωρα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί συμβαίνει μέ τίς φοβσκες ; Καμμιά λεπτομέρεια λησμονημένη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λεπτομέρεια τραγική. Μου τήν θύμισε κάποιος άνώνυμος άκροατής μας, τηλεφωνικώς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μισοκατέλαβα. Καμμιά συμπλοκή μέ θύματα. Συμπλοκή για τήν κατοχή της φόσκας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάτι χειρότερο. Γύρω στά 1910, έδω κι'έξηντα χρόνια, μά τέτοια φοβσκα μέ τό αναμένο της στουπί, έπεσε στό τέρμα της όδοσ 'Αθηνών πρός τό Μοναστηράκι, αλλά πού έπεσε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πού έπεσε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ'ένα μαγαζάκι πού πουλούσε σανό. Τήν έποχή εκείνη πού δέν ύπηρχαν άνόμη αυτοκίνητα, τό τετράποδο ώπ υποζύγιο ήτανε συνηθέστατο στός δρόμους της 'Αθήνας. 'Αμάξια μέ έλογα, κάρρα για μεταφορές μέ έλογα, τράμ καί λεωφορετα μέ έλογα καί έλογα ίππασίες έπίσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό τό καταλαβαίνω πολύ καλά. Δέν υπήρξε τότε βενζιναδίκια καί βενζιναντλίες γιά νά τροφοδοτοῦν αὐτοκίνητα πού δέν υπήρχαν καί ἔβλεπε κανείς παντοῦ σανουτζίδικια πού τροφοδοτοῦσαν τά μεταφορικά μέσα τῆς ἐποχῆς : Τά ὑποζύγια

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβως.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι λοιπόν πού θά καταλήξῃς. Σ' ἓνα τέτοιο μαγαζί, σ' ἓνα σανοπωλεῖον θά ἔπεσε καμμιά φλεγόμενη φουσκα καί τό ἀποτέλεσμα θά ἦτανε νά πάρῃ φωτιά ὁ σάνος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ^{ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ} Πάλιστα. Ὑπῆρχε λοιπόν, ἓνα μέσα στά πολλά σανοπωλεῖα κι' ἓνα τέτοιο σανουτζίδικο πρὸς τό τέρμα τῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν, στό Μοναστηράκι. Κι' ἐπάνω σ' αὐτό ἔπεσε ἡ φλεγόμενη φουσκα. Καταλαβαίνεις τί θά ἔγινε. ^{ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ} Νύχτα ἦτανε, κλειστά τά γύρω μαγαζιά, ἔρημη ἡ ὁδός Ἀθηνῶν καί τό σανουτζίδικο φουντωσε καί κόρωσε καί μετέδωσε τήν πυρκαγιά στά γύρω καταστήματα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα. Καί γά σκεφτῆς γιάγνο ὅτι στά 1910 δέν υπήρχαν τηλέφωνα γιά νά εἰδοποιηθῇ ἡ Πυροσβεστική Ὑπηρεσία πού βρισκόταν τότε στήν ὁδόν Σταδίου, ἀπέναντι στήν Παλαιά Βουλή. Νύχτα εἴπαμε. Οἱ ὁδοί ἔρημοι. Γύρω στήν πλατεία, στό Μοναστηράκι, υπήρχανε βέβαια καφενεῖα ἀνοιχτά, μά κι' αὐτά δέν διαθέτανε νερό γιά τό σβήσιμο τῆς πυρκαγιᾶς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ἔως ὅτου νά εἰδοποιηθῇ ἡ Πυροσβεστική Ὑπηρεσία, κάμποσα μαγαζιά θά γίνανε παρανάλωμα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μεγάλο γλέντι ὅμως ἔρχισε τήν ἐπομένη. Δυό τρεῖς πολίτες εἶχανε ἰδεῖ τήν φουσκα νά πέφτῃ ἀναμένη στό σανουτζίδικο. Ὅμως τό πρόβλημα ἦτανε νά βρεθῇ ὁ ὑπαίτιος. Ποιός εἶχε ἀμολύσει ἐκεῖνη τήν φουσκα ἐμπρηστική φουσκα ; Ἀνακρίσεις στίς γειτονιές ἀπό τά ἀστυνομικά τμήματα... καί βρέθησαν ὅτι σέ διάφορες συνοικίες τῆς Ἀθήνας εἶχαν ἀμολυθεῖ φουσκες γιά τήν κατάκτησι τοῦ διαστήματος. Καί τότε ἐπενέβη τό Ἀστεροσκοπεῖο Ἀθηνῶν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό Ἀστεροσκοπεῖο, γιατί :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για να εξασκευθώ ή κατεύθυνσις του ανέμου. Ήτανε φανερό ότι ο άνεμος είχε φέρει στη φύσκα στο μέρος εκείνο της πύσως. Μά από που είχε ξεκινήσει ή φύσκα ; Τό 'Α - στ εροσκοπεύον άπήντησε ότι εκείνη τήν ώρα φυσούσε βορειο-ανατολικός άνεμος. Συνεπώς σέ μιάν άκτινα μεταξύ Λυκαβητού καί πλατείας Κυριακού θά είχε άμολυθει ή φύσκα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί θά εξασκευώθηνε ότι σ' αὐτήν τήν άκτινα θά είχαν άπογειωθεί τρεῖς φύσκαες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐπτά παρακαλώ. Ἄντε λοιπόν νά βγῆς άκρη. Καί ἔτσι ή πυροκαγια παρέρεινε άτιμώρητη καί άπλήρωτη γιατί τό σανουτσίδικο καί τά ἄλλα μαγαζάκια δέν ήτανε άσφαλισμένα. Κι' ἔτσι σέ τρεῖς τέσσερις μέρες, ή ιστορία της φύσκας καί της πυροκαγιας ξεχάστηκε.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ὅλα τά πράγματα ξεχνιοῦνται μέ τόν καιρό, άκόμα καί ο ἔρωτας καί για να στό άποδείξω αὐτό, θά σοῦ άναφέρω ἕνα παλαιό τραγουδι, μιá καντάδα της παληῆς Ἀθήνας μέ τίτλο : Μέ ξεχασες...

Ἡ καλή μας συνεργάτις ή κλειώ θά μᾶς τήν θυμίση :

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου)

Μέ ξεχασες - καί ἄλλονε
τώρα ποθεῖ ή καρδιά σου
σέ ἄλλον δίνεις τώρα πιά
τά φλογερά φιλιá σου...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί τώρα άφού ικανοποιήσαμε τόν άκροατή μας πού μᾶς θυμίσε τηλεφωνικῶς τήν ιστορία της πυροκαγιας από τήν φύσκα, θα γυρίσω με στην Σεραφίνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Λοιπόν για αὐτό τό τραγουδι, ἰταλικό εἶναι βέβαια όπως κάλλιστα τό ξέρεις, ἔχω νά σοῦ πῶ τά ἔξης. Λανσαρίσθηκε στην Ἀθήνα, τό καλοκαίρι του 1914, τόν χρόνο πού ξεερράγη ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος. Στο Νέο Θάληρο, υπήρχε τότε ή περίφημη ταραντέλλα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ταραντέλλα εἶναι ἕνας ἰταλικός χορός. λαϊκός χορός μάλιστα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μακριβώς. Τό μικρό αυτό περίπτερο του νέου θαλήρου δέν λεγότανε επίσημως : Ταραντέλλα, μά ήτανε άπλως ένα στεγασμένο περίπτερο, κτισμένο λίγο πιο ψηλά από τό έδαφος σαν πάλιο θεάτρου, άνοιχτό άπ' όλα τά μέρη, έκτός από τήν πλευρά της θάλασσας για νά βλέπουν όλοι οι γύρω θεαταί. Τότε φέρνανε από τήν 'Ιταλία κυρίως μπαλαρίνες πού χορεύανε ταραντέλλα διότι όπως και τό φρανσέζικο καν-κάν, είναι χορός πού οι ορεύτριες πετνε ψηλέ τό πόδι και καταλαβαίνεις ότι οι άθηναίοι θεαταί βρίσκανε τό θέαμα σκανδαλιστικό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω. Κι' έπειδή ό επιχειρηματίας του κέντρου θά 'φερνε συχνά τέτοια ιταλικά χορευτικά συγκροτήματα, τό κέντρον είχε έπονομασθεε άπό τόν λαό : Ταραντέλλα. Ποιόν τί έγινε σ' αυτήν τήν Ταραντέλλα :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στά 1914 λοιπόν, τό καλοκαίρι, ένεφανίσθη στην Ταραντέλλα μία ιταλίδα τραγουδίστρα πού τήν λέγανε Μιμή Τζοβανίνα. Ήτανε κοντούλα, σχετικώς νέα ή τουλάχιστον φαινότανε νέα και είχε τά μαύρα της ~~μαλλιά~~ μαλλιά, κομένα κοντά, πολύ κοντά, πόλια όπως τά λέγανε τότε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αύτή λοιπόν ή Μιμή Τζοβανίνα λανσάρισε τήν Σεραφίνα :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αύτή. Και έγραφε τότε ό Σουρής στην έφημερίδα του τόν Ρωμηό :

Κατεβαίνουν νέοι γέροι σωρηδόν άπ' τήν 'Αθήνα
για νά δοϋν τήν Τζοβανίνα πού τούς λέει σήν Σεραφίνα
και καθείς επιθυμεί
νά γνωρίση τήν Μιμή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα θυμάμαι ότι έχομε ζαναμιλήσει για αυτήν τήν κοντούλα 'Ιταλίδα Τζοβανίνα και μου έλεγες "οτι πολλοί άθηναίοι και σοβαροί μάλιστα πολίτες, είχαν έρωτευθεε τήν Μιμή Τζοβανίνα και κατεβαίνανε μέ λαντώ από τήν 'Αθήνα για νά τήν περιμένουνε στό τέλος του θεάματος νά τήν πάρουνε μαζί τους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαντάζεσαι βέβαια ότι δεν ήτανε λίγα τὰ επεισόδια που γινόντουσαν γύρω από τήν Ταραντέλλα για τήν απαγωγή της Τζοβανίνας. Μά κάποιο βράδυ, μία νύχτα μελλον, γιατί ή Ταραντέλλα τελείωνε στίς ένδεκα τήν νύχτα, ή Τζοβανίνα δεν φάνηκε να βγαίνη από τήν Ταραντέλλα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί είχε γίνει ; Είχε εξαφανισθει ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριολεκτικᾶ εἶχε εξαφανισθει. Οἱ ἀρτίστες της Ταραντέλλας είχανε μία εἴσοδο ἀπό τό πίσω μέρος τοῦ περιπτέρου. Ἐκεῖ τήν στήνανε οἱ ἀθηναῖοι θαυμασταί καί ἐκεῖ τήν περιμένανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τό βράδυ ἐκεῖνο δεν φάνηκε ή Τζοβανίνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δεν φάνηκε. Ὅχι μόνο τό βράδυ ἐκεῖνο, μά καί τό ἐπόμενο βράδυ ήτανε ἔφαντη ή Τζοβανίνα. Καί τό τρίτο βράδυ ἐπίσης... Τότε οἱ θαυμασταί συγκροτήσανε πολεμικό συμβούλιο : Τί γινότανε ή πιμῆ, πῶς ξέφευγε ἀπό τόν κλοιό που της στήνανε ; Πῆπως μεταμοριεζ ὄτανε ; Πῆπως φοροῦσε ἄνδρικᾶ καί ἔβγαυνε καί δεν τήν προσέχανε ; Πῆπως ; Πῆπως ; Πῆπως...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τελικᾶ ἀπεκαλύφθη τό μυστήριο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπεκαλύφθη. Ἐνας θαυμαστής ἀπό τόν Πειραιᾶ, ἀλευροβιομήχανος μάλιστα, τήν ἔπαιρνε μαζί του διά θαλάσσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σῶπα !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Εἶναι νοικιάσει μία βάρκα, ἔμπιανε μέσα στήν Καστέλλα καί πήγαινε ἔως τήν Ταραντέλλα τοῦ Πέου Θαλήρου, συνεννοημένος μέ τήν Τζοβανίνα φυσικᾶ. Πίσω ἀπό τήν Ταραντέλλα ήτανε θεοσκότεινε καί ή ἰταλίδα ἀρτίστα ἐπεβιβάζετο της βαρκας καί οἱ ἄλλοι θαυμασαί της τήν χάνανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κρόνια εἰδυλλιακᾶ. Ἡ γυναῖκα ήτανε παντοδύναμη ἰδίως όταν ἤθελε νά φαίνεται συγκαταβατικῆ στόν ἀνδρικό θαυμασμό. Ἄλλως τε αὐτό μαρτυροῦν καί τὰ τραγούδια της ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ 1900. Ὁ ἄνδρας θεωροῦσε μεγάλη του νίκη ν'ἀποσπάση ἕνα βλέμμα της ὠραίας του. Θυμᾶμαι σχετικῶς ἕνα περίφημο τραγούδι

"Αν ήμποροθα νά 'χα... "Ένα τραγούδι πού δείχνει άκριβως τήν σεξουαλική πεύνα καί τόν έρωτικό ύποσιτισμό των άθηναίων τής έποχής εκείνης. "Η φίλη μας ή κλειώ θά μάς τό τραγουδήση :

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μέ μαγεύουν τά τόσα σου κάλλη
μέ τρελαίνει ή τόση όμορφιά σου
ΰμως σκέπτομαι άγάπη μου πάλι
εΐναι κρύα γιά μέ ή καρδιά σου.

"Αν ήμποροθα νά 'χα
μιά λέξι σουγκυκειά
τί εύτυχία θά 'χα
ώραία μου θεά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν τόν καημό του έρωτευμένου ; "Αν ήμποροσε νά
χθ μιά λέξι της γλυκειά... Γιά μι' λέξι, γιά μιά κουβέντα
της τραγουδοσε καί ξελαρωγγιαζότανε ό άθηναίος ό παληός.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ λοιπόν άφοθ οι άθηναίος κάνανε τίς δύσκολες, ήτανε φυσικό νά
μαγνητίζωνται οι άθηναίοι άπό τίς ξένες άρτίστες πού ήτανε φθ
πολύ εύκολότερες. Κάποτε ήκουγα μιά ιστορία γιά τίς τουμπλες.
τί ήτανε αυτές οι τ ο υ μ π λ ε ς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ οι τουμπλες ; "Αφησαν εποχή στην παληά 'Αθήνα οι τουμπλες.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Νά τί ήτανε οι τουμπλες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γυναίκες. Γερμανίδες άρτίστες πού χορεύανε καί τραγουδούσανε
στά θέατρα του 'Ιλισσου, έκει όπου εΐναι σήμερα τό τέννις
καί τό κολυμβητήριο. 'Αποτελοσαν ένα συγκρότημα άπό όκτώ
ξμορφες γυναίκες καί οι άθηναίοι είχαν παλαβώσει μέ τήν γοητε
α τους, γιατί όταν χορεύανε καν κάν, πετούσανε τά πόδια ψηλά
ένώ τραγουδούσανε τό ρεφράίν τους, τήν έπωδό : Τουμπλα -
τουμπλα - τουμπλα λά !

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ 'Επί τέλους τώρα κατάλαβα. οι κοπέλλες αυτές τραγουδούσανε
βέβαια γερμανικά καί αυτό τό τούμπλα-τούμπλα-τούμπλα - λά
ήτανε οι μόνες φράσεις πού καταλαβαίνανε οι ~~άθηναίοι~~ άθηναίοι
θεαταί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά αυτές οι περίφημες τ ο υ μ π λ ε ς ανεφέροντο καθημερινά σχεδόν στις έφημερίδες με χίλια δύο κολακευτικά ή ειρωνικά επίθετα : Αί διάσημοι τοθμπλαι, αί δημοφιλέσταται τοθμπλαι, αί λίαν επίκινδουνοι τοθμπλαι, αί καταστρεπτικάί διά τά βαλάντια τών συμπολιτών τοθμπλαι καί άλλα τέτοια.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μιά άπορία έχω. 'Απαγωγές δέν έγιναν ; Δέν βρέθηκαν θερμόαιμοι άθηναίοι πού νά έρωτευθοθν καμμιά τοθμπλα καί νά τήν κλέφουν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δύσκολο ήτανε γιατί οι τοθμπλες κυκλοφορούσανε μέ άστυνομική συνοδεία...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Σώπαινε βρέ άδελφέ... 'Αρτίστες πού πώνε στό θέατρο μέ συνοδεία

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ συνοδεία. Πέντε έξη άστυνομικοί κλητήρες συνοδεύανε τίς τοθμπλες από τό ξενοδοχετό τους - μένανε όλες μαζί σ'ένα ξενοδοχετό - έως τό θέατρο όπου παίζανε. Καί τήν νύχτα, μετά τήν παράστασι πού τελείωνε στήν μία μετά τά μεσάνυχτα, πάλι άστυνομική δύναμις, τίς συνώδευε στό ξενοδοχετό τους.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τό καταλαβαίνω αυτό. Τήν έποχή εκείνη του σεξουαλικου ύποσιτισμου τών άθηναίων, άσφαλώς πολλοί άθηναίοι θ'άγριεύανε βλέποντας τίς όροσερές, ξανθές γερμανίδες νά περνούνε στούς δρόμους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά ό θαυμασμός δέν ήτανε άπηγορευμένος. Καί όταν περνούσανε οι ξανθοπλόκαμες τοθμπλες στον δρόμο, οι άθηναίοι στεκόντουσαν καί χαζεύανε μέ χίλιες δύο έκφράσεις θαυμασμου : Γυναίκες ρέ, γυναίκες... Πώ πώ πώ εκείνη ή δεύτερη... Σέν τροφαντή άνοιξιλάτικη ντομάτα είναι... ντομάτα για δάγκωμα ! "Αμέ ή έλλη ή τρίτη ; Βρέ κοθικλα μου ροδάκινο είναι τό μάγουλό σου ; Βρε παιδιά, τήν είδατε τήν πιτσιρίκα ; Βρέ τήν κοντοθλα, αμάν κοθικλα μου νά σε είχα θά σ'έδενα σε χρυσό δακτυλίδι νά σ'έσω για μονόπτερο νά λαμποκοπάς...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καλά, αφού η άπαγωγή αποκλειότανε μιά και τίς τοσμπλες τίς έπροστάτενε η έξουσία, προτάσεις γάμου δέν κάνανε οι άθηναίοι :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Προτάσεις γάμου ; "Αλλο τίποτε. Μά οι τοσμπλες δέν ήτανε έτοιμες για όποιον δήποτε γάμο. Νομίζω ότι μιά ή δυό παντρευτήκανε στην 'Αθήνα, γιατί πρέπει να ξέρης ότι κάθε φορά που ένα ξένο γυναικετό συγκρότημα, συνήθως μπαλλέτο, έρχότανε στην 'Αθήνα, πάντα έφευγε μειωμένο σε άριθμό, γιατί δέν ήτανε λίγες αυτές οι ξένες που μένανε στην 'Αθήνα παντρεμένες.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Μήπως τυχόν θυμάσαι καμμιά περίπτωση ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είναι γνωστή η περίπτωση του παλαιού δικηγόρου Νικολαϊάκου που παντρεύτηκε μιά τοσμπλα όνόματι Τερέζα. Τότε του είχανε βγάλει και τραγουδι οι άθηναίοι : "Ήταν γραφτό σου φαίνεται να παντρευτής σαντέζα - και μέσ' τίς τοσμπλες φάρεφες κι' έπιασες την Τερέζα...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τώρα που μου τό λές αυτό, θυμάμαι κι' εγώ τό περίφημο μπαλλέτο Ραμασώφ. Εά τό ξέρης βέβαια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιός καλής άθηναίος δέν θυμάται τό μπαλλέτο Ραμασώφ ; Αύτός ο Ραμασώφ ήτανε χορευτής πρόσφυγας από την Ρωσία στα 1917 με την Σοβιετική 'Επανάσταση. Πήγε στην Βιέννη όπου κατάρτισε ένα μπαλλέτο από έξη χορεύτριες. Μερικές τίς θυμάμαι με τά πλήρη τους όνοματεπώνυμα : Γκιζέλλα Ρέννερ, 'Ερμίνα Σόϊχ, μιά έλλη 'Ερμίνα, κάποια Αίνα και δυό έλλες που τίς ξεχνώ.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Κι' όλες αυτές παντρευτήκανε στην 'Ελλάδα. 'Η Γκιζέλλα Ρέννερ παντρεύτηκε έναν μεγαλέμπορο ήλεκτρικών είδων τόν Δαμάσκο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η 'Ερμίνα Σόϊχ, παντρεύτηκε τόν χρηματιστή τόν Γαλανό...

~~ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ~~ 'Η έλλη 'Ερμίνα παντρεύτηκε τόν διευθυντή όρχήστρα τόν Ζάττα και πήγανε στην Νέα 'Υόρκη.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ 'Η Αίνα παντρεύτηκε τόν μουσικοσυνθέτη "Αγγελο Μαρτίνο ^{ωπ} και ο γυιός της ο Γιαννάκης πήρε την κόρη του γνωστού ζωγράφου Θώτη Κόντογλου...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τέλος, ή Ίδρα ή γυναίκα του μπαλετατζή του Ραμασώφ, ή όμορφη Σοφία, παντρεύτηκε και αυτή χωρίζοντας τόν άνδρα της. Ποιόν πήρε δέν θυμάμαι, μά θυμάμαι τόν Ραμασώφ πού γύριζε ~~από~~ παντού και κλαυθμήριζε : Σοφίτσα ντικό μου, Σοφούλα ντικό μου παράτησε έμένα και πήρε έλληνος ! Και δός' του κλάμμα ό Ραμασώφ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έτσι είναι ό Έρωτας Δημήτρη. "Όμως ένώ οι άθηναίοι έντοπίζανε τίς προτιμήσεις τους στις ξένες άρτίστες, για τίς διμές μας, τίς ντόπιες ~~αλλά~~ είχανε ένδοξασμούς και βρισκόντουσαν σέ δυσκολία έπιλογής. Θυμάσαι ένα παλαιό τραγούδι : Δυό κοπέλλες μ' άγαπήνε : Αυτό τό τραγούδι, είναι ένας άφευδής μάρτυς γι' αυτήν τήν δυσκολία της έπιλογής. 'Η καλή μας φίλη ή κλειώ θα μας τό θυμίση :

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Πέ συνοδεία πιάνου)

Δυό κοπέλλες μ' άγαπήνε
και τίς άγαπώ κι' έγώ
Ποιάν νά πάρω, ποιάν ν' αφήσω
δέν μπορώ νά σάς τό πώ.

Λέω νά πάρω τήν μεγάλη
πού 'ναι ωραία και ξανθή
νά τήν έχω καλονατρι
πού 'ναι ή βάρβα ή πολλή...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εέρεις για ποιό άθηναϊκό θέμα δέν έχομε ποτέ συζητήσει :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για ποιό :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Για τό γυάλισμα των παπουτσιών.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό γυάλισμα των παπουτσιών : Είναι θέμα άθηναϊκό αυτό :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν μπορεί νά μήν είναι. Είναι τόσο συμπαθητική αυτή ή τάξις των υποδηματοκαθαριστών, πού κοινά τούς λέμε λούστρους, ώστε φαντίζομαι ότι θα σηκώνη ~~αυτά~~ συζητήσει και κουβεμπολόϊ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά τό έρευνήσωμε και νά τό δούμε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πρώτα πρώτα γιατί τούς λένε λούστρους τούς υποδηματοκαθαριστάς.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό μάλιστα, χρειάζεται κάποια εξήγησι. Άρκει νά σκεφθῆς ὅτι σέ χρόνια παλαιότερα, ἡ κοινή μοῖρὰ τῶν παπουτσιῶν, ἐγ-
χωρίας κατασκευῆς, ἔβαφε μαύρα τὰ παπούτσια χωρίς νά τὰ γυαλί-
ζῃ. Ὅμως οἱ ὑποδηματοκαθαρισταί, εἶχανε μαζί τους κι' ἕνα
κουτάκι, μέ βερνίκι εὐρωπαϊκῶ, ἰταλικῶ κατὰ προτίμησιν ποῦ
εἶχε ἐμπορικὴ καὶ διαφημιστικὴ ὀνομασία : Λ ο Ὑ σ τ ρ ο
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Μάλιστα. Λούστρο ποῦ σημαίνει : Στίλβωμα, λαμπρότητα, γυάλι-
σμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά αὐτό δέν τό ἤξερε ὁ κόσμος. Τό ἤξερε ὁ ὑποδηματοκαθαριστής
καὶ τό διαλαλοῦσε : Λ ο Ὑ σ τ ρ ο... βερνίκι εὐρωπαϊκῶ !
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τώρα καταλαβαίνω. Ὅποιος ἤθελε νά γυαλίσῃ τὰ παπούτσια του
καλοῦσε : Ψίτ... Λούστρο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς. Κι' ἔτσι τό ἐπάγγελμα τοῦ ὑποδηματοκαθαριστοῦ πήρε
δεύτερο ὄνομα : Λούστρος, μέ ὄλα του τὰ παράγωγα : Λουστράκι,
Λουστράρι καὶ τὰ λοιπά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ~~Ἄκριβῶς. Κι' ἔτσι τό ἐπάγγελμα τοῦ ὑποδηματοκαθαριστοῦ πήρε~~ Πάντως τό ἐπάγγελμα τοῦ ὑποδημα-
τοκαθαριστοῦ, τό ἐγέννησε ἡ ἀνάγκη, λόγω τῆς καταστάσεως τῶν
δρόμων ἀπό τόν καιρό τοῦ Ὀθωνος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Βέβαια. Ἐχομε πεῖ κάποτε ὅτι ὅταν οἱ κομψές κυρίες τῆς ἐπο-
χῆς τοῦ Ὀθωνος πήγαιναν σέ αἰθῆ κοσμικῆς συγκεντρώσεως καὶ
δεξιώσεις, ἦτανε τόσο βορβοράδεις οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας καὶ
χωρὶς πεζοδρόμια ἄ μάλιστα, ὥστε στό σπῖτι ὅπου δινοῦτανε ἡ δε-
ξίωσις, ὑπῆρχαν στήν πόρτα, ἐπ' ἔξω χαμάληδες μαλτέζοι γιά νά
μεταφέρουν τίς κυρίες καὶ τοῦς ναβαλλιέρους των ἀπό τό ἀμάξι
στό σπῖτι, στίς πλάτες τους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό εἶναι γεγονός καὶ τό ἀναφέρουν ὅλοι οἱ ρομικογράφοι
τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τότε ἀκριβῶς ἐδημιουργήθητε τό ἐπάγγελμα
τοῦ Λούστρου καὶ ἦτανε πολυπληθεστάτη αὐτὴ ἡ τάξις τῶν ὑποδη-
ματοκαθαριστῶν, διότι καὶ οἱ λάσπες ἦτανε πολλές καὶ τό κα-
λοκατρί οἱ σιδόνες ἀνάλογες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' έτσι σιγά σιγά θά έδημιουργήθηκαν και τὰ στιλβωτήρια.
 Νά ένα θέμα πού χρειάζεται έρευνα. Πότε άνοιξε τό πρώτο στιλ-
 βωτήριο στην 'Αθήνα ; Ποιός είχε τήν ιδέα νά στεγάσει τό γυά-
 λισμα τών παπουτσιών σέ μαγαζί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό πρώτο στιλβωτήριο πού άνοιξε στην 'Αθήνα, ήτανε κοντά
 στην πλατεία Συντάγματος, άκριβώς επάνω στην στροφή, δίπλα
 στο τότε βιβλιοπωλείον 'Ελευθερουδάκη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πότε άνοιξε αυτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπορεί νά πέφτω έξω ένα δυό χρόνια, μά πάντως όχι παλαιότερα
 από τό 1912, δηλαδή πρό εξήντα άκριβώς έτών. Τρεις ήτανε
 αυτοί πού σκεφτήκανε νά κάνουν στιλβωτήριο. Εέρω και τὰ δυό-
 ματά τους : Ρούπας, Μπόρας και Στριγγλής, ο πατέρας του Στριγ-
 γλή του μεγαλοεπιχειρηματία τών ραδιοφώνων και ηλεκτρικών
 ειδών. Ο κόσμος, οί άθηναίοι ξαφνιαστήκανε : Γυάλισμα παπου-
 χιών μέ ίνες, μέ πολυθρόνα και βούρτσιμα στά ρούχα ; Και
 όλα αυτά μέ μέ δεκάρα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θαντάζομαι ότι θά είχε μεγάλη επιτυχία ή καινοτομία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο κόσμος έσχημάτιζε ούρά έξω από τό στιλβωτήριο για νά γυαλί-
 ση τέ παπούτσια του, διότι αυτοί οί ρέκτες στιλβωταί, είχανε
 τό σύστημα νά πλένουν τό παπούτσι μέ σαπουνάδα και ύστερα νά
 τό γυαλίζουν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και φυσικά, θά τους μιμήθηκαν και άλλοι ύστερα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σχεδόν ταυτόχρονα, μέ μικρή διαφορά, άνοιξε τό δεύτερο στιλ-
 βωτήριο, στην οδόν Φιλελλήνων, άριστερά στην αρχή. Αυτό τό
 άνοιξε ένας Γιάννης Τίγκας, παλαιός άθηναίος πού εη άκόμη ση-
 μερα. Τρίτος ήτανε κάποιος Σακελλαρίου στην πλατεία 'Ομονοίας
 μά για τους άθηναίους υποδηματοκαθαριστάς θά είχαμε νά κοίμε
 πολλά. Δυστυχώς δέν μάς παίρνει ή ώρα γιατί πρέπει νά θυμήσωμε
 και κανένα τραγούδι άκόμη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και προτείνω τό περίφημο βάλς : "Ελα - "Ελα... ή Κλειώ θά
 μάς τό τραγουδήσει.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Ελα - Έλα... Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό γι' άπόψε τίγνο μου και διακόπτομε για τήν βραχεία Κυ-
 ριακή, τήν ίδια πάλι ώρα.